

การประกาศคุ้มครองรายการตำรับยาแผนไทยในตำราการแพทย์แผนไทย

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ

ความเป็นมา มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่มีประโยชน์หรือมีคุณค่า ในทางการแพทย์หรือการสาธารณสุขเป็นพิเศษ ให้เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติแล้วแต่กรณี การประกาศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ลำดับ	ตำราการแพทย์แผนไทย	ตำรา การแพทย์แผนไทย (รายการ)	แผ่น (จำนวน)	ตำรับยาแผนไทย (ตำรับ)
ประกาศฉบับที่ ๑ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘				
๑	ศิลาจารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)	๑	๓๘๐	๑,๐๖๑
ประกาศฉบับที่ ๒ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙				
๑	คัมภีร์ธาตุพระนารายณ์ (ฉบับโบราณ)	๑	๓๓	๗๙
๒	ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ ๕ (สมุดไทย)	๓๓	-	๑,๙๙๙
๓	ตำราพระโอสถครั้งรัชกาลที่ ๒	๑	-	๘๖
๔	ตำรายาพระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ ฉบับพิมพ์ ๒๔๕๙	๑	-	๒๐
๕	ตำรายาพิเศษ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาปวเรศ วริยาลงกรณ์ (ประเภทเอกสาร พ.ศ.๒๔๖๑)	๑	-	๖๘
๖	ตำราสรรพคุณยา ของกรมหลวงวงศาธิราชสนิท พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๖๒	๑	-	-
๗	หนังสือสมุดไทยดำเรื่อง “สมุดรูปฤๅษีตัดตนแก้โรคต่างๆ ๘๐ รูป”	๑	-	-
๘	ตำราแผนปลิงของไทย	๗	-	-
รวมฉบับที่ ๒		๔๖	๓๓	๒,๒๕๒
ประกาศฉบับที่ ๓ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙				
๑	ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร	๑	๕๐	๑๘๖
ประกาศฉบับที่ ๔ ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙				
๑	ตำรับยาและตำราการแพทย์แผนไทย	๓๕	-	๒,๓๖๙
ประกาศฉบับที่ ๕ ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙				
๑	คัมภีร์/ตำราแผนผีดาด	๑๙	-	๒,๓๗๒
ประกาศฉบับที่ ๖ ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙				
๑	ตำรับยาและตำราการแพทย์แผนไทย	๕	-	๔๐๓
ประกาศฉบับที่ ๗ ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำราการแพทย์แผนไทย	๔	-	-
ประกาศฉบับที่ ๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำรายาเกร็ด	๒๙	-	๑,๘๔๑
ประกาศฉบับที่ ๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำรายาเกร็ด	๑๔	-	๑,๖๔๑
ประกาศฉบับที่ ๑๐ ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำรายาเกร็ด	๓๙	-	๒,๕๑๓
ประกาศฉบับที่ ๑๑ ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำรับยาสภาอุณาโลมแดง ร.ศ. ๑๑๒	๑	-	๑๔๑
ประกาศฉบับที่ ๑๒ ประกาศ ณ วันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐				
๑	ตำรายาเกร็ด	๔	-	๒๐๙
ประกาศฉบับที่ ๑๓ ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐				
๑	ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์	๑๕	-	๑,๕๕๙

ลำดับ	ตำราการแพทย์แผนไทย	ตำรา การแพทย์แผนไทย (รายการ)	แผ่น (จำนวน)	ตำรับยาแผนไทย (ตำรับ)
ประกาศฉบับที่ ๑๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑				
๑	คัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณขุนโสภิตบรรณลักษณ์ (อำพัน กิตติขจร)	๒๖	-	๑,๕๓๒
ประกาศฉบับที่ ๑๕ ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑				
๑	คัมภีร์เวชศาสตร์วิวัฒน์ (ตำราแพทย์แบบเก่า)	๒๔	-	๑,๔๗๑
ประกาศฉบับที่ ๑๖ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑				
๑	ตำรับยาในคัมภีร์แพทย์ไทยแผนโบราณขุนโสภิตบรรณลักษณ์ (อำพัน กิตติขจร)	๑๗	-	๒๙๔
ประกาศฉบับที่ ๑๗ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑				
๑	ตำรับยาในคัมภีร์เวชศาสตร์วิวัฒน์ (ตำราแพทย์แบบเก่า)	๑๔	-	๕๗๘
ประกาศฉบับที่ ๑๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑				
๑	ตำราอายุรเวชศึกษา ขุนนิเทศสุขกิจ	๑๗		๒,๔๙๔
ประกาศฉบับที่ ๑๙ ประกาศ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑				
๑	ตำราอายุรเวชศึกษา ขุนนิเทศสุขกิจ	๒	-	๒๗๙
๒	ตำรับยาเกร็ด	๓๙	-	๒,๖๙๒
ประกาศฉบับที่ ๒๐ ประกาศ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๒ มกราคม ๒๕๖๒				
๑	คัมภีร์ธาตุวินิจฉัย เล่ม ๑-๓	๓		๑๘๒
๒	เวชศึกษา แพทย์ศาสตร์สังเขป เล่ม ๑-๓ ของพระยาพิศณุประสาทเวช	๓		๒๖๙
ประกาศฉบับที่ ๒๑ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒				
๑	ตำรายาวัตตำม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เล่ม ๑-๒	๑๒	-	๑,๕๐๔
๒	ตำรายาโบราณ ของนายชิต เพ็ชรฉวาง	๒		๔๓๐
ประกาศฉบับที่ ๒๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๙ เมษายน ๒๕๖๒				
๑	ตำราไม้เทศเมืองไทย สรรพคุณของยาเทศและยาไทย	๑	-	-
๒	ตำราประมวลสรรพคุณยาไทย ภาคหนึ่ง-ภาคสาม	๓	-	๑,๔๑๓
๓	ตำรายาหรือภูษชัย	๑๑	-	๗๕๗
ประกาศฉบับที่ ๒๓ ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒				
๑	ตำรายาของนายนาค นาคคงคำ	๔	-	๓๘๖
๒	ตำรายาของนางเรียม สุขสงค์ญาติ	๖	-	๑,๑๕๒
๓	ตำรายาเกร็ด สมบัติของหอสมุดแห่งชาติ	๙	-	๒๙๓
๔	ตำรายาพื้นบ้านของสมาคมแพทย์แผนไทย/แพทย์พื้นบ้าน จ.ลำพูน	๘	-	๔๘๕
ประกาศฉบับที่ ๒๔ ประกาศ ณ วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒				
๑	ตำรายาเกร็ด สมบัติของหอสมุดแห่งชาติ	๒๔	-	๑,๐๑๐
ประกาศฉบับที่ ๒๕ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒				
๑	ตำรายาเกร็ด สมบัติของหอสมุดแห่งชาติ	๙		๔๒๗
๒	ตำรายาของนายประสาน บุญรัตน์	๑		๙๘
ประกาศฉบับที่ ๒๖ ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒ มิถุนายน ๒๕๖๓				
๑	ตำรายาเกร็ด สมบัติของหอสมุดแห่งชาติ	๖		๒๙๘
๒	ตำรับยา “น้ำมันกัญชาตำรับหมอดชา” ของนายเดชา ศิริภักดิ์	-		๑
๓	ตำราสมุนไพรรักษาโรค ของนายสอย เพชรฤทธิ์	๑		๑๐
๔	ตำรายาสมุนไพรรักษาโรค ของนายมูล อ้วนวงศ์	๑		๘
๕	ตำราสมุนไพรรักษาโรค ของนายสันทัต ต้นสูง	๑		๘
๖	ตำราโภการภักดิ์ ของนายณรงค์ สามพิมพ์	๑		๗๐๗

ลำดับ	ตำราการแพทย์แผนไทย	ตำรา การแพทย์แผนไทย (รายการ)	แผ่น (จำนวน)	ตำรับยาแผนไทย (ตำรับ)
๗	ตำรายาของนายภุชฌน สมุทรเวช	๒		๔๘๓
๘	ตำราการแพทย์แผนไทยของนายจำเนียร แก้วสว่าง	๑		๑๓๒
ประกาศฉบับที่ ๒๗ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓				
๑	ตำรายาเกร็ด สมบัติของหอสมุดแห่งชาติ	๕		๓๕๓
ประกาศฉบับที่ ๒๘ ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓				
๑	ตำรับยาเกร็ด	๙		๗๐๗
๒	ตำรายาแผนโบราณรักษาโรคทั่วไป ของพระครูปิยะสกลขันธุ์	๑		๑๗๑
๓	หนังสือbudคำคาถาและตำรายา ของหอสมุดแห่งชาตินครศรีธรรมราช	๑		๖๙
๔	ศิลาจารึกตำรายาวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (เพิ่มเติม)		๗๓	๒๖๙
๕	ตำรับยา จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ	๔		๑๘๘
ประกาศฉบับที่ ๒๙ ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓				
๑	ตำรายา จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ	๑๐		๘๖๔
๒	ตำรับยาไทยโบราณของพระลัทพล ธีรจิตโต	๑		๑๔๐
๓	ตำรายาสมุนไพรพื้นเมืองล้านนา ของพระเมธาวิรินทร์ ชยธมโม (แสนธิ)	๑		๒๗๘
ประกาศฉบับที่ ๓๐				
๑	ตำรายา จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ	๑๒		๕๕๗
๒	ตำรับยาหาสมุนไพรโรคยาของพระปพนพัชร ภิบาลพัคตรีณี			๑
๓	น้ำมันสมุนไพรวัดคำประมงของพระปพนพัชร ภิบาลพัคตรีณี			๑
รวม		๕๐๕	๕๓๖	๓๙,๕๓๘

จากการประกาศ ดังกล่าว จะทำให้ประเทศไทยมีการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของชาติ โดยกฎหมาย (Legal Instruments) ทั้งนี้หากผู้ใดประสงค์จะนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของชาติไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ต้องขออนุญาตต่อผู้อนุญาต (ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ที่ปลัดมอบหมาย) ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒